UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Lxxiiij. tractat an inuitis ordines conferantur.

---

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

que in ſcholis nõ legiẽ: q2 ea q̃ ibi ↄtinenẽ, in deſuetudinẽ abierũt: nec mõ locũ hñt. ibi eñ ↄtineẽ qualr et q̃bus lr̃is vel grecis vel latinis formate debẽt fieri: ſed nũc nõ ſic fiũt: et iõ q2 in ea nulla vel modica vtilitas cõtineẽ, iõ mẽbranas occupare nõ debet. xix. diſt. ſi romanorum. tione aliquo2 q̃ nolũt ꝓmoueri: et tñ aliq̃ ſunt in eadem eccl'ia q̃ ꝓmoueri poſſunt: vt. j. e. c. vlt. Tũc autẽ dico neceſſitatẽ eſſe qñ eccl'ia indiget ꝓmotione aliquorum: nec alij ſunt in eccl'ia q̃ digne poſſint promoueri: vt. j. e. c. iiij. Si vis diſtinguere ſm di. h. ſ. q̃s ſit promouẽdus: dic q̄ ꝓmouẽdus ad dignitatez cogiẽ per ſubtractionẽ bñficiorũ. Alij dicũt q̄ p attractionẽ etiaz corpis ad ordies: vt. j. j. q. vj. ca. vlti. viij. q. j. in ſcripturis. xxiij. q. iiij. diſplicet. ſi tñ ſit ſẽp inuit⁹, nõ cogitur. xx. q. iij. pñs. j. e. ca. vbi. Inuitis eñ nõ ſũt dãdi honores. ff. de decuri. l. ij. et iij. §. vl. Sed ꝓmouẽd⁹ ad ordies vel honores ſuadente vtilitate, tñ cogiẽ ſm q̃ habes. j. ea. c. vlti. ſ. q̄ maiores ſunt plurib⁹ bñficijs honorandi: vt ibi diceẽ. Neceſſitate cogente, cogiẽ ſuſpẽſione ab offõ. j. e. ſi q̃. ⁊ c. placuit. in q̃ intelligo et priuationẽ bñficij. regulariter enim vno ſubtracto, et reliquũ eſt ſubtractũ: vt. lxxxj. diſt. ſi q̃s ãmodo. Credo tñ q̄ debeat precedere ſuſpenſio ab offõ, q̃ſi q̃dã excõicatio: quã ſi contẽnit, ſequiẽ bñficij ſubtractio: vt. lx. diſti. inouam⁹. xxiij. q. iiij. forte. Si vero nec neceſſitas nec vtilitas exigit, non eſt cogendus: et ſi ep̃s eum cogat, vr̃ cã odij et igratitudis euz cogere. j. e. ep̃s. ⁊ c. geſta. q̃dã tñ volũt remouere diſtinctionẽ de neceſſitate et vtilitate. arg. eo. ep̃o2. et dicũt q̄ diuerſi canones diuerſas penas iponũt nolẽtibus ꝓmoueri: ⁊ eſt in arbitrio ep̃i quã iponat. Al'r tñ ſoluiẽ hec ↄrietas ex. de eta. et q̃li. q̃ris. Jo. Quicq̃d dicat

Honores non ſũt inuitis dandi.

Officio ſubtracto ſubtrahid2 bñficiũ.

Querit. Hec diſ. diuidiẽ i tres ptes: in quar prima ꝓbat magr̃ q̄ clerici nõ ſũt ad ordines cõpellẽdi. Secunda ibi: Sane. Tertia ibi: Uerum. Jo. de fan.

¶ Caſus. Supra in plurib⁹ locis facta eſt mẽtio de ꝓmotione clericorũ. Sz q2 clerici q̃nq3 nolũt ꝓmoueri: iõ Grat. annectit hãc lxxiiij. diſtic. in qua q̃riẽ an aliq̃s inuitus ſit ꝓmouend⁹. Et hoc ordine ꝓcedit. Pmo probat q̄ clerici inuiti ꝓmoueri nõ debẽt per duo p̃ma. c. poſtea ꝓbat ↄtriũ: deinde ſolutionez dat. j. e. §. verum.

a ¶ Queriẽ. Hic depingitur. lxxiiij. diſt. in q̃ queriẽ an q̃s inuit⁹ ſit ordinãdus: ⁊ p̃ciſe ↄtineẽ in q̃buſdã. c. q̄ nõ: in q̃buſdã q̄ ſic: vt ſz de nolẽtib⁹ fiãt volẽtes. cum q̃nec aliq̃s vult ꝓmoueri, nec neceſſitas vel vtilitas eccl'ie exigat: nõ eſt cogẽdus: vt. j. e. c. j. ⁊ ij. Si autẽ neceſſitas eccleſie hoc exigit, cogiẽ: iuxᵃ illud q̃ habes. j. ea. c. iij. et iiij. et. xxiij. q. iiij. diſplicet. ſi aũt exigat vtilitas eccl'ie tunc d2 cogi: iuxᵃ id q̃ habes. j. e. c. vlti. † Hec tñ diſtinctio vr̃ reprobari. j. e. c. ep̃o2. ⁊ extra de eta. et q̃li. or. q̃ris. vñ dici p̃t oia hec referenda ad arbitriũ iudicis. Pręſtea qñ dices q̄ vtilitas ſit ⁊ nõ neceſſitas: tũc dico vtilitatẽ eſſe tñ cũ eccleſia idiget ꝓmo-

Quidam nolũt promoueri ſua ↄſciẽtiã, dicẽtes ſe eẽ ſimplices, cuz ſint aſtutia diaboli repleti: ⁊ ꝓ ope pietatis dicũt ſe de loco ad locũ trãſire, cum ſint fugitiui ſua malitia facien te: ⁊ dicũt ſe eſſe miniſterio ſacro iſertos, cũ nõ ſint: ſtatutũ ẽ a prib⁹ ſctis neminẽ clericũ alienũ et ignotũ recipi ab aliq̃ ep̃o ⁊ ithronizari in ſua eccl'ia niſi hẽat a ꝓprio ep̃o epl'am, q̃ in canonib⁹ noiatur formata.

¶ Ideo notũ facim⁹ p̃ñitati vr̃e q̄ pñs fr̃ nr̃ ha2 lr̃a2 portito2 noie Hermãn⁹ nõ ꝓ ſua neq̃tia expulſ⁹ eſt a nob3: ſz poſtulãtib⁹ frib⁹ eo q̄ ex familia nr̃a fuit ⁊ nr̃ baptizat⁹: fecim⁹ ei libertatẽ receptã i cornu altar3 canonice: ⁊ ordiauim⁹ eũ ad g̃dũ pbr̃ij. cui ẽt has dimiſſorias ſiue cõmẽdatitias lr̃as facim⁹: et eũ ad veſtrã dilectã fr̃nitatẽ dirigim⁹, vt i vr̃a parochia ſub vr̃o ſacro regimine et defẽſiõe ↄſiſtẽ valeat. Ego iq̃3 brocard⁹ hũilis ep̃s i noie patris. ϖ. ⁊ filij. υ. ⁊ ſpũſſacti. α ⁊ i vnitate ſctẽ eccl'ie i q̃ petro datũ ẽ ius ligãdi atq3 ſoluẽdi abſoluo hermãnũ pbr̃z d' ciuitate vuarmacięſi idictiõe. x. et lnia2 do vob3 ithronizãdi eũ i q̃cũq3 eccl'ia vult3 vr̃e pochie. Hãc ergo epl'a2 grec3 lr̃is hic ide munire decreuim⁹: ⁊ anulo nr̃e eccl'ie firmare cẽſuim⁹. Fr̃nitatẽ vr̃a2 xp̃s nobis icolumẽ cõſeruet. αμην. Data vuarmacie idib⁹ martij ãno dñice incarnatiõis. M. ij. menſe. xij. indictione. x. ¶ Incipit epl'a forata a. cccxviij. ep̃is ⁊ abbatib⁹ ↄſtãtiopo. viij. ep̃o edita.

Sanctiſſimo i xp̃o fr̃i ſũma dulcedie charitatis aplectẽdo A. illi⁹ ciuitat3 ep̃o. y. illi⁹ eccl'ie p̃ſul ꝓpetue btitudinis optat in xp̃o ſalutẽ. π. υ. α. π. ς. ϐ. ε. υ. i. Decetero nouerit ſãcta fraternitas veſtra q̄ iſte clericus Hermãnus noie nr̃a i pochia inſtruct⁹ ac detõſus, paruitatẽ noſtrã rogauit q̃tenus illi cõmẽdatitias lr̃as ſcriberem⁹ q̃b⁹ vr̃e celſitudini cõmẽdat⁹, ſub tuitione vr̃i regimis degere poſſet. cui⁹ volũtati cõſentiẽtes, ſm canonicã authoritatẽ lr̃as ei dimiſſorias dedim⁹, p q̃s ipſi cõcedimus vt ſub vr̃o magiſterio diuine ſeruituti iſiſtẽs, ſue ꝓuiat vtilitati: ⁊ vobis licẽtiã tribuimus, vt ſi dignũ eũ iudicaueritis, ad ſacros ordines ꝓmoueatis. cõmẽdatũ ergo eũ cure vr̃e ſuſcipite: ⁊ nr̃is ex partibus abſolutũ in veſtra2 ouiũ numero cuſtodite. Quas lr̃as vt vigore ꝓitat3 firmate indubitãter a vobis ſuſcipianẽ, literis grecis (vt canonica docet authoritas) cõfirmare ſatagimus. Sctã trinitas veſtrã btitudinẽ ad regimen ſctẽ ſue eccleſie ꝓpetualr bñ valere cõcedat. † Uel ſic. † q̄ candẽ ſummam exprimũẽ. Indictiõe. x. Cõtinet hec formata epl'a ſũmã nũeri. M. ccc. xv. y. grecã in noie illi⁹ primã ponim⁹: q̃a greci eã in q̃buſda2 locis ꝓ u conſonante ponunt: ſicut eſt αϖυσια. i. abſentia.

¶ Diſtinctio. lxxiiij.

Querit⁹ d' his clericis q̃ ab ep̃is ſuis ꝓmoueri cõtẽnũt, an iuiti ſint ſublimãdi, an nõ. De his ita ſtatutum eſt in concilio Aurelianenſi.

¶ Annue ſuſpenſioni ſubia-

ceat episcopus qui inuitum ordinare presumit.

Episcopus q̄ inuitū[a] aut reclamātem[b] ordinare p̄sūpserit, annali pnīe subdit⁹ missas facere non presumat[c]. Item Gregorius in registro Natali epō, in primo libro.

¶ Nullus pmoueaẗ inuitus.

Gesta[d] q̄ nobis cōcilij vr̄i cōfecta secretario[e] direxistis: in qb⁹ archidiacon⁹ honorat⁹ adduciẗ: plena esse cognouim⁹ semie iurgiorū: cum vno eodēq; tpe vna persona[f] nolēs ad sacerdotij ordinē pueһiẗ: q̄[g] tāq; imerita a diaconat⁹ offō remoueaẗ: et sicut iustū est vt nemo crescere[h] ꝯpellaẗ inuit⁹, ita cēsendū puto ne q̄sq; insons ab ordinis sui ministerio deijciatur iniuste. Cōtra iuenit i cōci. Cartha.

¶ Qui ab epis suis pmoueri cōtenūt, a locis suis deijciant.

Si q̄ clerici ab epis suis pmoueri ꝯtēpserit: nec illic maneāt vñ recedere[i] noluerūt. Item. ¶ De eodem.

Placuit vt q̄cūq; clerici vel diaconi p necessitatib⁹ ecclīasticaꝝ rerū nō obtēperauerint epis suis volentib⁹ eos ad honorē ampliorē in ecclīa sua pmouere: nec illi ministrēt in suo gradu vñ noluerūt recedere. Itē ex cōcil. Agathensi.

¶ Posteriores prioribus epi non preponant.

Episcopoꝝ[k] etiā quorū vita nō reprehēdiẗ posteriorem priori nullus preponat: nisi forte superbia elatus qd̄ pro necessitate ecclesie eps iusserit, implere contemnat. Sane[l] si offm̄ archidiaconus aut ppẗ simpliciorē[m] naturā implere aut expedire nequiuerit: ille loci sui nomen teneat, et ordinationē[n] ecclesie quē ele-

---

Jo. decre. illa q̄ris dicit q cogi pñt si vtilitas vel necessitas exigat p subtractionē officij et bñficij: et tunc dico vtilitatē esse ecclīe, cū ille q̄ pmoueri petiẗ, vtilior est in officio q̄ alter q̄ iā est pmot⁹: et vtile est p̄es esse in ecclīa in eodē offō. Necessitas est cū iā pmot⁹ nō sufficit: vel non ē aliq̄s pmot⁹. B.

Episcopus. ¶ Cas⁹. Eps nō dz pmouere aliquē inuitū vel reclamantē: qd̄ si fecerit, a celebratiōe missaꝝ suspensus, annue penitētie subiacebit.

a ¶ Qui inuituz. Aliq̄ indicio alio q̄ voce volūtatem ostendente.

b ¶ Aut reclamātē. voce vł signo. l. dist. si q̄s diacon⁹. ꝯtrariis em eēt inuit⁹: si nec voce nec aliq̄ indicio reclamaret p̄sumereẗ volūtari⁹. liiij. dist. si fu⁹. aut reclamantē signo saltē. nā et per signa ita apparet volūtas, sicut per vocē. † xxxij. q. v. nec solo. xx. q. ij. ca. j. et ij. Et sic no. differētiā inter inuitū et reclamātē: vt. ff. de ser. vr. p̄d. inuitū.

Voluntas manifestatur signis et voce.

† Ad idē ex de spō. cū apō. Itē ad. de bal. in. l. q̄uis. C. de ipu. et aliis sub. et gl. in. l. iurisgētium. §. qd̄ fere ff. de pact.

c ¶ Nō p̄sumat. Nihilomin⁹ deponetur. j. ea. vbi.

Gesta. ¶ Casus. Natalis eps cū hr̄et archidiaconē suū exosum noīe honoratū, q2 ꝯdicebat sibi ne vasa sacra parētib⁹ largireẗ: illū inuitū vno eodēq; tpe in sacerdotē pmouit: et ab archidiaconatu remouit. Quod cū significatū esset Greg. et cū dephenderet q hoc malo zelo factū fuisset: rephēdit epm dicēs q sicut nēo ꝯpelliẗ pmoueri inuit⁹, ita aliq̄s ab ordīe nō dz eijci sine culpa.

d ¶ Gesta. Hoc ca. et ca. honoratus. loquuntur de eadem materia: et idem est casus vtriusq;.

e ¶ Secretario. Aliter sumiẗ. xxiij. dist. non oportet.

Indignus minorib⁹ ad maiora nō promoueaẗ.

f ¶ Persona. Arg. nō debere pmoueri ad maiora qui minorib⁹ indignus iudicaẗ: ar. xxiiij. q. j. miramur. et dist. xliiij. nulli liceat. ff. de sena. qui indignus. et cui interdicitur pomeriū &c. ff. de ser. expor. cui pacto. ff. de interdic. et releg. relegatorum. §. vlti.

g ¶ Que tanq̄. i. et illa. Ar. q cōtraria allegāns nō est audiendus. xiij. q. ij. q̄ prepóst erū. de conse. dist. ij. reuera. xxiij. q. vij. ca. iij. ex de appel. solicitudinem.

† Ho⁹ asfertiue ponunt T. et B. ex ne cle. vel mo. relatū. sz hoc dictū forte verū i

h ¶ Crescere. Arg. q monachis vel canonicis inuitis districtior vita nō possit † imponi: argu. xv. q. j. non est. et xx. q. iij. presens. Jo. xxxij. q. j. integritas. B.

¶ Cōtra. ¶ Casus. Hucusq; pbauit q aliq̄s nō sit pmouēdus inuitus: mō vult pbare ꝯriū p. iiij. sequen. ca.

Si q. ¶ Cas⁹. Quesitū fuit in ꝯci. cartha. quā penā debeat pati cleric⁹ q̄ ppẗ necessitatē ecclīe sue ad maiores ordi. recusat ascēdere. Et rñ. q dz remoueri ab offō illi⁹ ordis a q̄ noluit recedere. Idē est cas⁹ seq. ca.

i ¶ Recedere. Nō q amittat q̄s ordines inferiores si promoueaẗ ad maiores: sz ōt recedere q̄ ad executionē solēnem: q2 non ita solēniter exequiẗ q̄s inferiores ordines. vel recedit q̄ ad appellatione. Q2 recedant a priore est ar. xxxvij. dist. q̄ de mēsa. xcij. di. in sctā. Sed (vt p̄dixi) recedit q̄ ad onus, nō q̄ ad honorē. ar. opti. ff. ad muni. municeps. Sed qd si se dicit criminosuz, est ei credēdū? videẗ q nō: q2 mota iā sibi cōtrouersia hoc dixit. argu. ex̄ de testi. lz. ex q̄ ma. ac. pos. cū in tua. et. c. puenit. sz dic ei credendū. ex de eta. et q̄li. q̄ris a nobis. Sitr si se dicit insufficiētē, audiēdus est. ar. j. e. epoꝝ. al's si nō auditur ei⁹ excusatio potest appellaẗ. C. de appell. ciues. et l. qui ad ciuilia.

Episcoporuz. ¶ Cas⁹. Quidaz epi vel prelati pponebāt clericos posteriores tpe vł ordine clericis priorib⁹: et ideo phibitū fuit in ꝯci. Agathen. ne hoc decetero fieret, nisi in duobus casib⁹. s. si prior cōtēneret ordinari: vel nimis esset simplex. i quibus casib⁹ ille minor preponeẗ quem eps elegerit preponēdum. Vel alr. Hoc ca. duas hz partes. Prima loquiẗ de promouendo: in quo casu minor maiori vel posterior priori non est preponendus, nisi prior obedire cōtemnat. Secūda loquitur de archidiacono iam promoto: qui si est nimis simplex, habebit tantum nomen archidiaconatus: et alius quem eps elegerit preponendum, habebit administrationem. Secunda ibi: Sane.

k ¶ Episcopoꝝ. Sic construe. Nullus epoꝝ preponat posteriorem priori: quāuis posterior sit de numero eoꝝ &c. Et not. s̄m opinionem Hugo. q prior debet semper eligi: et de priore (vt dicit) sufficit ne malus existat, licet posterior melior sit: vt. j. lxxv. distinct. ca. vlti. Alij dicunt semper meliorem preferendum, etiam si posterior sit. argu. xvj. dist. sexta synodus. ver. prima.

l ¶ Sane. Hanc literam intelligunt quidam de promouendo, et etiam totum capiẗ. et ita assignantur duo casus in quibus posterior prefertur priori: scilicet cum renuit prior promoueri: vel cum est simplicior q̄ esse debeat in officio ad quod eligitur: et tunc lege, ille scilicet posterior, tenebit nomen loci sui, id est debiti sibi i priori: vel debiti ratione prioritatis.

m ¶ Propter simpliciorem. vij. q. j. quia. et. c. petisti. contra. s. dist. xxxix. petrus. et dist. xlvij. de petro.

n ¶ Et ordinationem. Id est administrationem: et dicit archi. scilz dandi: et ita simplicitas impedit promouendum: † sed nō deijcit iam promotum. Si vis intelligere de iam pmoto, dic ille scz simplex, tenebit, id est habebit nup.

honorem et dignitatem: quia non remouebitur, ſed dabitur ei coadiutor: et hoc eſt quod dicit, et ordinationem: id eſt adminiſtrationem teneat ille quem elegerit epiſcopus.

cauſa neceſſitatis, ſed cauſa odij volunt clericos promouere. Illa vero ca. ſi qui. & placuit. intelliguntur de his clericis qui cauſa neceſſitatis contemnunt promoueri. (Et hanc diſtinctionem probat ſeq. cap.

Q Uorundam. ¶ Caſus. Maximian⁹ epiſcop⁹ Syracuſan⁹ ordinauit in eccleſia ſancte Lucie Coſmam monachū in ſubdiaconū. Poſtea Joānes fecit eū preſbyterum: qui ſucceſſor Maximiani fuit: et poſuit eū in poſſeſſione que dicit Juliana: vbi ex loci qualitate et triſtitia affligebat intantum vt vitam ſibi penam exiſtimaret: propter qđ ſupplicauit pape vt priſtino loco reſtitueretur. Scribit ergo papa Joanni ſucceſſori maximiani, quatenus eum in priſtinū ſtatū reducat niſi iuſta cauſa ſit irat⁹ contra ipſum. Et ſi eſt aliq̄ cauſa culpe, precipit ſibi vt eam ſibi inſinuando manifeſtet.

ſſz iſtā ſententiā vlt. vr̄ q coadiutor nō ſit plat⁹. et ſic vr̄ q̄ qđ le. & no. eẽ đ de ri. egro. cap. iij. vbi dicit T. G. & B. coadiutor eſt plat⁹ et q̄hz curā aiarum: vt ibi. et. e. ti. ua. ibi lati⁹ vide.

gerit eþs preponendum.

Item Gregori⁹ Joanni epiſcopo ſyracuſano.

¶ A loco quo quiſq ordinat⁹ eſt, inuitus teneri non debet.

Q Uorundam ad nos relatione peruenit Coſmam qui ex monacho monaſterij ſancte Lucie, a deceſſore tuo venerāde memorie Maximiano in eccleſia Syracuſana [a] ſubdiaconus eſt factus, atq a te poſtea in poſſeſſione que iuliana vocatur, presbyter dicitur ordinatus: ita nimia triſtitia, et loci qualitate [b] vehementer afflictum, vt vitam ſibi penam exiſtimet, & cōtritionis ſue fuge querat auxilium. Et ideo [c] quia tales erga ſubiectos noſtros [d] debemus exiſtere, quales nos ſi ſubiecti fuiſſemus, noſtros vellemus eſſe prepoſitos: magne benignitatis eſt ſi eum in eccleſiam vbi ſubdiaconi functus eſt officio, ſanctitas tua reducere, atq illic ſtuduerit cōſtituere cardinalem: quod etiam facere (quantum arbitramur) debes, ſi nihil eſt quod iuſte contra eum animum tuum exaſperet. Si vero aliqua culpa eſt, ſuis nobis epiſtolis hoc veſtra fraternitas (vt ſcire poſſimus) inſinuet.

V erum illud Grego. de his intelligēdum eſt qui non cauſa neceſſitatis, ſed cauſa ingratitudinis callide ab epiſcopis ſuis promoueri queruntur. Illud autem Carthaginenſis concilij de his intelligitur, qui nolunt obtemperare epiſcopis ſuis propter neceſſitatem eccleſie volentibus eos ad altiora promouere.

H anc diſtinctionē ex decreto Simplicij pape quilibet corroborare valet: qui ſcribēs Joāni archiepiſcopo Rauennati ait inter cetera.

¶ Non eſt aliquis inuitus ad epiſcopatū pertrahendus.

V Bi iſta didiciſti que in epiſcopum et fratrem noſtrum Gregorium non dilectione, ſed inuidia perpetraſti? quem inexcuſabili violentia pertrahi a te paſſus es atq vexari, vt ei tantum honorem [e] non per animi tranquillitatem, ſed per amentiam (ſicut dictum eſt) irrogares? Neq enim talia potuiſſent fieri ſanitate conſilij. Nolumus exaggerare quod geſtum eſt, ne cogamur iudicare quod dignum eſt. Nam priuilegium dignitatis meretur amittere qui permiſſa ſibi abutitur poteſtate. Denunciamus autem q ſi poſt hoc tale aliquid preſumpſeris, et aliquem talē ſeu epm, vel pſbyterū, vel diaconē inuitū [f] facere poſſe credas.

V Biiſta. ¶ Caſus. Joannes eþs Rauennas conſecrauit quendam Gregorium inuitū in epiſcopum: de quo cōqueſtus eſt pape. Quare papa ſcribit archieþo et redarguit eum ſuper hoc: et ſi de cetero talia fecerit priuabit eum ordinatione Rauennatis et Emilieñ. eccleſie. Nam priuilegium meretur amittere &c.

a ¶ Syracuſana. que monachorū eſt, ſicut & Cantuarienſis. Et ita non eſt argu. hic q monachus poſſit eſſe ſecularis canonicus. licet enim poſſit eſſe prelat⁹: tamen non poteſt prebendam habere, que priuate eſt vtilitatis. Hug. contra ſentit: vt dixi lviij. diſtinc. cap. ij. et. xvj. q̄one. vij. in nona.

Adde tex. in. l. iuſtitia. ff. de iuſt. & iu. & ſi iuri. ſ. ccepta. ff. de iu. & iu.

Monachus nō pōt eſſe ſecular canonicus.

b ¶ Qualitate. Arg. q ſi quis trāſlatus eſt de vna eccleſia in aliam eccleſiam, et deceptus eſt qualitate loci: reſtituendus eſt. Et ita error qualitatis diſſoluit matrimonium ſpirituale. et adde quod dixi. xxij. diſtinc. ca. et communis.

Error q̄litatis diſſoluit matrimoniū ſpūale.

Idez dicerē i ſocio.

c ¶ Et ideo. Ut in autenti. vt cum de ap. cog. §. conſiderare, colla. viij.

d ¶ Subiectos nr̄os. ſic. xcv. di. eſto. xxij. q. v. de forma.

¶ Uerum. ¶ Hec eſt tertia pars hui⁹ di. in qua ſoluit et dicitq preciſe nō eſt quis cōpellendus ad aliquā dignitatem: & hoc probat trib⁹ authoritatib⁹. Jo. de fan.

¶ Caſus. Soluit Gratianus predictā contrarietatem, dicens q illud capi. geſta. intelligitur de his qui non

e ¶ Honorē. Hic patet q lz quis coactus ordinet, tñ recipit ordinē. ar. j. q̄ō. j. qđ quidam. et xlv. diſ. de iudeis. Sz ſi abſoluta eẽt coactio, tūc nullū reciperet ordinē: vt ex̄ de bapt. maiores. Sz nunquid ille q̄ cōditionali coactiōe ordinat⁹ eſt teneẗ cōtinere? videẗ q ſic: vt. xlv. di. de iudeis. Item q coacta voluntas eſt volūtas: vt. xv. q. j. merito. maxime ſm illos qui dicūt q ordini ſit votum annexū: vt. xxvij. diſt. diacon⁹. lxxxiiij. diſ. cū preterito. Dicunt q̄dā q talis teneaẗ cōtinere et lz nō debeat q̄s cogi ad recipiendū ordinē: tñ receptū cogiẗ ſeruare. Sz hoc non credo vbi met⁹ talis eſt q̄ cadit in cōſtantē virū: vt ex̄ qđ me. cā. preſlatum. & c. cū dilectus. q integritas eſt res voti, & non precepti. xxxij. q. j. integritas. & continētia nō debet eſſe niſi voluntaria: vt xxxj. diſt. ante triennium. & xx. q̄ō. iij. preſens. nec dico talem in aliquo habere priuilegiū clerici: ſi tamen vult vti eo, poteſt: ſed tunc continere tenetur. Secus autē in baptiſmo: q illud eſt ſacramentum ſalutis et neceſſitatis: ideo illud cogitur retinere: vt in ca. de iudeis.

Ordinatus coacte, an ordinē recipiat & cōtiere debeat.

vt L. de ho ſa tis no. Hoſ. et Ray. in ſuis ſūmis: vt dixi. S. xlv. diſ. de iudeis. ibi videas. & no. ex̄ de bap. maiores. §. vlti.

Cōc. tex. i. l. q̄ ſine. ff de neg. geſt. & i l. iudeos. C. de paga. ſacri. et tēpla.

f ¶ Inuitum. j. xxiij. queſtione. iiij. diſplicet tibi. contra. j. j. q̄ō. vj. ſicut is. contra. & j. vij. q̄one. j. ſcias. C. de epiſcopis et cleri. ſi quemq̄. contra. Sed dico q ſemper ab initio debet eſſe inuitus: vt dixi. j. viij. q̄one. j. in ſcripturis. Joannes.

Ubi de hoc plene habeẗ.

diderīs, ordinationes tibi rauēnatis eccleſie vel emilienſis noueris auferendas.

Item Grego. Antonio ſubdiacono. De eodem.

Honoratus archidiaconus ſalonitane[a] eccleſie a ſancte memorie predeceſſore meo miſſa ſupplicatione popoſcerat vt ab antiſtite ſuo pueheri inuitꝰ ad fortioris gradꝰ ordinē cōtra morē nullo modo cogeret. hoc em̄ ſibi fieri nō cauſa prouehēdi, ſed ingratitudinis[b] perhibebat. p qua re tunc etiā ſancte memorie predeceſſor noſter ſcriptis ſuis Natali fratri ꝛ coepō noſtro interdixerat ne predictū honoratum archidiaconē inuitum pueheret neve dolorē cōcepte ingratitudinis in corde retineret, cumqꝫ etiā a me hec ſummopere fuerant interdicta: nō ſolū mādata dei negligēs, ſꝫ etiā ſcripturam meā contēnēs, prefatū archidiaconē quaſi ad fortiorem honorē[c] prouehens, conatꝰ eſt callide degradare. Unde actū eſt vt eodem achidiaconatus ſubmoto loco, alium adſciſceret q̄ eiꝰ obtēperare moribus poſſet. quē honoratū archidiaconē arbitramur antiſtiti ſuo aliūde diſplicere nō poſſe, niſi qꝑ eum ſacra vaſa ſuis parentibus dare phibuerat: quā cauſam ſubtili voluimꝰ (ꝛ tunc ſancte memorie predeceſſor meus ꝛ nūc ego) indignatione perq̄rere: ſed ſui ſuorūqꝫ actuū conſcius[d], perſonā ſuā ad iudiciū poſtpoſuit deſtinare. vnde experiētiā tuā pſentis pcepti authoritate duximꝰ fulciēdā, q̄tenus veniēs in ſaloniā, Natalē fratrē noſtrū et coepm, ſaltem tot ſcriptis[e] admonitū ſtudeas adhortari: vt ſupramemoratū archidiaconē in ſtatu ſuo ſuſcipiat. Q̄ ſi facere hoc cōtumaciter (vt cōſueuit) forte diſtulerit: vſum ei pallij (q̄ ab hac ſede cōceſſus ſibi fuerat) ex authoritate ſedis apl'ice contradices[f]: quē ſi etiā in eadē pertinacia amiſſo pallio adhuc[g] perſeuerare perſpexeris, dn̄ici corporis et ſanguinis eundē antiſtitem participatione priuabis[h].

Adhibēda eſt etiā diſciplina qua nolētes promoueri ad ſacros ordines, ad obediendum epīs puocent. In minoribꝰ ſi quidē ordinibꝰ ꝯſtituti, paulatim per ſingulos gradꝰ ſunt promouēdi: vt alij cōtēnētes ſuis obedire epiſcopis, doleant ſibi illos eſſe prelatos quos habebant ſubiectos.

Unde Gela. ſcribit Uictori epō.

Cum maiores ordinari cōtempſerint, de minoribꝰ pmoueantur ordinibus.

Conſuluit dilectio tua de ſuorū pmotione clericorū: perhibēs qꝑ diaconi ad pſbyterij gradū (q̄ eccleſiā tuā

Honoratus. Caſus. Archidiaconus honoratus contradicebat epō natali ne ſacra vaſa conſanguineis daret: propter quod vt eum callide degradaret, volebat ipſum inuitum compellere ad ſacerdotium: quod anteceſſor Grego. prohibuit ſibi per ſcripta ad ſupplicationem dicti archidiaconi: ipſe vero contēnens eius phibitionem, ꝛ etiā Greg. honoratum inuitum in ſacerdotem ordinauit, et ab archidia. eum eijciens, aliū loco eius ſubſtituit qui ſuis moribus obtēperaret: ppter qd honoratus conqueſtus eſt Greg. qui cū ſepe citaſſet natalem vt romā veniret, et ipſe ſemp contemneret, cōmiſit antonio ſubdiacono vt pergens in ſaloniam moneat epiſcopū natalē q̄tenus hono. in archidia. reſtituat: quod ſi facere contempſerit, authoritate apl'ica primo ei vſum pallij auferat: et ſi adhuc contumax fuerit, communione corporis ꝛ ſanguinis chriſti priuetur.

a Salonitane. ſ. xciij. di. miratꝰ.

b Sed cauſa ingratitudinis. Qui aliū propter odiū vl' ingratitudinem nominat ad dignitatē, tenetur ei ad omne damnum qd ei inde accidit. C. ſi ppter inimicitias creatio facta ſit. l. j. lib. x.

c Honorē. Nā dicit lex qꝑ ex quo quis promouet ad maiorē dignitatē, amittit priorem. C. de primice. l. j. lib. xij. Et eſt ar. ff. ad muni. l. municeps.

d Conſciꝰ. Ar. qꝑ q̄ vocatꝰ nō venit, hoc ipſo videtur diffidere de cauſa. xj. q. j. xpianis. iij. q. ix. decernimus.

e Tot ſcriptis. Arg. hic qꝑ nemo puniendus eſt pro prima contumacia. xcij. diſtin. ca. vlti. et. lxxxiiij. diſtin. ca. j. ſed fieri debet prout canon dicit. xxiij. q. iiij. forte. quod non eſt verum: vt dixi. iiij. queſt. v. quiſquis. In hoc cōueniunt T. hug. ꝛ Jaco. qꝑ puniri debet in expenſis citatus ſi in prima citatione non veniat: licet ius ei concedat trinam citationem: vt. xxiij. qōe. iij. de illicita. et. C. quomodo et quando iu. auf. qui ſemel. Nec dicitur antea cōtumax q̄tum ad excommunicationē vel miſſionem in poſſeſſionem: puniri tamen debet in expenſis ſi in prima citatione non venit. ff. ſi quis ius dicenti nō ob. l. vna. et ita in publico conuentu reſponderunt Ja. T. et h. Et eſt arg. contra h. ſententiam quam no. iij. q. j. in ſumma. Nā ſi poſt contumaciā infamis eſſet, non retineret eccleſiaſticā dignitatem. C. d dig. l. ij. lib. xij. ex̄ de exceſ. prela. inter.

In glo. ſed obijcit. ibi videas id qd ſequitur,

f Cōtradices. Attende archiepū a ſubdito excōmunicari poſſe: et eiuſdem cenſure ſimilitudine poſſe deponi illius authoritate perſone a q̄ fuit deſtinatus: vt. ij. q. vj. ſi epīs. Bar.

g Adhuc. Ar. qꝑ creſcente contumacia dꝫ creſcere ꝛ pena. ff. de inter. et rel'. relegatorū. Et iſte ordo eſt ſeruādus cū aliquis punit̄ p contumacia, vt poſt admonitionē ſuſpendat̄: ſcdo excōicet̄: tertio deponat̄: quarto curie tradat̄. vt. xxiij. q. iiij. forte. in fin. et xxxiiij. diſ. quorundā. Sꝫ ſi p crimine qs punit̄, tunc primo deponit̄: poſtea excōmunicat̄: vt lxxxj. diſt. dictū. ex̄ de iudi. cū non ab homine.

h Priuabis. i. priuatū eſſe oſtendes. nam eo ipſo qꝑ cōtumax erat, priuatꝰ erat. vl' priuabis quo ad hoc vt poſſit vitari ab alijs in ſacramētis.

Adhibēda eſt. Caſꝰ. Supra in c. placuit. ꝛ. ſ. c. ſi q̄. oſtenſum eſt qualiter in tēpore neceſſitatis nolens pmoueri ſit puniendꝰ. Nūc ꝟo docet Gra. ſi eſt vtilis eccleſie, ꝛ nō vult pmoueri qualiter puocet̄ vt epō ſuo in hoc obediat. Dicit em̄ qꝑ minores paulatim ſunt promouendi, vt contemnens promoueri doleat minores ſibi eſſe prelatos in ordine et prebenda: et ſic de nolente fiat volens.

Conſuluit. Caſus. Uictor epīs conſuluit Gelaſiū q̄d eſſet ſibi faciendū cū diaconi ſui p vtilitate ꝛ neceſſitate eccl'ie pmoueri in ſacerdotes contemnant: qui

reſpondet dicens φ inuiti cõpellendi nõ ſunt: ſed debet acolythos et ſubdiaconos (ſi digni ſunt) in preſbyteros ordinare, eis maiora beneficia aſſignando: vt hac ratione conſtricti et honorem querant et queſtum.

nantibus fiat: vt.j.ea.c.j. Ceterorum vero ordinationes fiunt in certis temporibus: vt.j.e.ca.vlti.

g ¶ Tempus autẽ. Hic depingitur.lxxv.diſtin. in qua agit magiſter de conſecratione epiſcopoꝝ, et de tpibus ordinationũ. ſubiũgit etiã de ordinatione aliorum clericorum.

a ¶ Indigere. Hoc verbum temperat h. ita φ ſonat in vtilitatem, non in neceſſitatem. Dicitur enim quis indigere eo qđ bonũ ⁊ vtile eſt ſibi habere. ſi em̃ neceſſitas eſſet, ꝯpelleret̃ per ſubtractionem beneficij vel officij. ſ. e.c.iij.⁊.iiij. et.v. lȝ ſit arg. cõtra.ſ.ea. epoꝝ. ex̃ de eta. et qualit. queris. ſm̃ quã potes ſoluere canones iſtos. illa th̃ loquit̃ de his q̃ habent plura beneficia, prout ipſa lr̃a dicit: et qđ ibi dicit priuabis, dic parte ſtipendiorũ: nõ oibus. Jo. quicquic dicatur, illi decre. queris. ſtabis. Bar.

b ¶ Cõmoda. nã exhortatione premiorũ ⁊c̃. ff. de iuſti. et iu. l.j. et.xxiij. q.iiij.ca.vlti. Jo.

memoras idigere[a]) venire detrectant: quapropter quia inuitos fieri eccleſiaſtica moderatio grauitaſq; non patitur: vt ex nolentibus fiant volentes, ordinatio illa põt proficere. Si quos habes in acolythis vel ſubdiaconibus maturiores etate ⁊ quorum ſit vita probabilis, hos in p̃ſbyteratũ ſtudeas promouere: vt qui in ſuis ordinibus ꝓficere noluerint, reddantur ſuis inferioribus: ⁊ poſt minores ipſa commoda[b] p̃ſbyteri ꝓpenſius[c] q̃ȝ diaconi conſequatur: vt hac[d] ſaltẽ rõne[e] cõſtricti, ⁊ honorẽ quẽ fugerãt, appetere nitantur[f]. et queſtum.

¶ Diſtinctio.lxxv.

TEmpus[g] autẽ conſecrationis (ſicut in ordine Romano habetur) ad epiſcopi benedictionem nõ eligitur[h]: omni[i] enim tẽpore benedicuntur, dummodo ieiuni et hora tertia benedictionem accipiant.

Unde Anacletus papa ſcribit omnibus epiſcopis.

¶ Ordinationes epiſcoporũ qua hora fieri debeant.

ORdinationes epiſcoporum authoritate[k] apoſtolica ab omnibus qui in eadem prouincia fuerint epiſcopis, ſunt celebrande: qui ſimul cõuenientes ſcrutinium[l] cum precibus celebrent: manus[m] cum ſanctis euangelijs imponentes, dominica die, hora tertia[n], orantes: ſacraq; vnctione (prophetarum exemplo[o] regum capita perungentium)

corum. Debet autem ordinatio epiſcoporũ fieri hora tertia die dñico.j. ea.ca.j. et ca. quod die. ceteroꝝ vero i ſex partibus anni: ſcȝ in quatuor temporib⁹, ⁊ in ſabbato medie hebdõade quadrageſime et in ſabbato ſancto.j.ea. ca.vlti. ex̃ de temp. ordi.c.iij. et.lxiij.diſt. lr̃as.

h ¶ Non eligit̃. i. nõ eſt electum vel determinatum in canone.

i ¶ Omni em̃ tpe. id eſt omni menſe vel ſeptimana. ſimiliter reſtrigitur de cõſe. diſti.iiij. oĩ tpe. ibi exponitur, id eſt omni anno.

ORdinatiões. ¶ Caſus. Ordinationes. i. conſecratiões epiſcoporum debent fieri ab omnibus comprouincialibus epiſcopis die dominica et hora tertia, ſacra vnctione interueniente, exemplo prophetarum et apoſtolorum ⁊ Moyſi. Nam Samuel inunxit Dauid, et Heliſeus Jehu regem, apoſtoli Jacobum, et Moyſes Aaron.

c ¶ Propẽſius. Sed quomõ hoc procedet vbi prebende oẽs equales ſunt? Poteſt dici φ decurtẽtur prebende eorum. Uel dic conſequantur ſpe, non re.

c ¶ Propẽſius. Eſt hic arg. de iure cõi nõ plus pbr̃os q̃ȝ diacones de oblationibus et decimis debere habere: argu.xxxij. di. preter hoc. quod verum eſt: ſed de ſpecialitate quandoq; aliter fit.j.q.ij.ca.vlti.

d ¶ Ut hac. Hic vt, cõſecutiuũ eſt.j.q.j. quiſquis. ſi em̃ eſſet cauſatiuũ, ſimoniã cõmitteret qui ꝓpter queſtum deo ſeruiret. deo em̃ propter deũ ſeruiendũ eſt principaliter: vt.viij.q.j. ſunt in eccl'ia. ⁊.j.q.j. nõ eſt. ⁊ ſi eſſet cauſatiuũ, videret̃ eos inuitare ad inuidẽdũ alijs. Itẽ arg. bñficiũ ſicut ꝓuilegiũ qñq; cõcedi alicui odio alterius.

Dic φ hoc totũ nõ eſt q̃a bñ reſpect⁹ ad vtilitatẽ eccleſie: ad modũ alteri⁹ nõ eſſet priuilegiũ ꝯferẽdũ alicui. C. de ſtat. et ima. l. fi. ar. ff. ad treb. l. ſi cum ab herede. ff. de admi. tut. l. quoderi §. pe. Jo. de f.

e ¶ Ratione. Graue enim videt̃ φ plus detur ſocio q̃ȝ ſibi etiã fratri. C. de bo. que lib. cũ opȝ.j. rñ. nec de eadeȝ ſocietate dȝ vnus plus q̃ȝ alius conſequi. ff. pro ſocio. verum §. ſi cũ tres. nec eſt alicui conferendũ vnde alij ſcrupuloſo corde moueantur: vt.xvj.q.vij.ca.j.

f ¶ Nitant̃. Arg. φ fit qñq; ſecũdario qđ pricipaliter fieri non põt, vt hic: et. ff. de poſtu. l.j. §. penul. ⁊ vlti.

TEmpus autẽ. Hec diſtin. diuiditur in quinq; partes: in quarum prima dicitur φ die dñica et hora tertia ⁊ ieiuni debent epi conſecrari quocũq; tpe: et hoc probat per cap. ſeq. Secunda ibi: Tempus autẽ. Tertia ibi: Ceterorũ. Quarta ibi: Quod die. Quinta ibi: Ordinationes. Jo. de fan.

¶ Caſus. Oſtẽſo qualiter ⁊ a quibus ſit clericorum ordinatio facienda, nunc oſtendit Gratianus quo tempore ſit ordinatio facienda. Et primo de ordinatione epiſcoporum: poſtea de ordinatione ceterorum explicat, et dicit hic φ in conſecratione epiſcopi certum tempus nõ eligitur dummodo in die dominica et hora tertia et a ieiu-

k ¶ Authoritate. generali. Extra de elec. cũ in cunctis. xvj.q.j. cunctis.

l ¶ Scrutinium. Id eſt examinationem, de qua habes diſt.xxiij. qui epiſcopus.

m ¶ Manus. Duo ponẽt ſup caput cõſecrãdi codicem euangelioꝝ: tertius fundet benedictionẽ: alij omnes ponent manus ſup caput eius: vt.xxiij. diſt. epiſcopus.

n ¶ Tertia. Multiplex eſt ratio de hora tertia: qꝛ debet tunc miſſa publice celebrari: vt de conſe. diſt.j. nocte. ſine qua miſſa non põt cõſecrari: qꝛ nec eccleſia ſine miſſa cõſecratur. de cõſe. diſt.j. oẽs. licet quidam dicant contrarium, φ ſcȝ non ſit de ſubſtantia conſecrationis: quibus ego aſſentio: quia nõ eſt de ſubſtantia vnctio ip̃a: de qua magis videtur φ ſit de ſubſtantia: immo ſi omiſſa eſt, ſuppletur. extra de ſacra vnctio. ca. vno. in princi. Alij tñ dicũt oia iſta eſſe de ſubſtantia. arg.xxiij. diſtin. quorundam. preter tp̃s vel horam: qꝛ quocũq; tpe ordinatur, recipit ordinem. arg.j.lxxviij. diſtin. ſubdiaconus. ex̃ de tẽpo. ordi. ſane. nam quandoq; citius quãdoq; tardius miſſa celebratur. Item ideo eſt facienda conſecratio hora tertia: quia ſpiritusſanctus in igneis linguis hora tertia ⁊c̃. de conſe. diſt.j. nocte. quorum loco ſuccedũt epiſcopi.xxi. diſt. in nouo. et quia hora illa dñs eſt crucifixus: vt ibidem dicitur: et tali hora apoſtoli conſecrauerunt Paulum et Barnabam ⁊c̃.j.ea. quod die.

Epoꝝ ꝯſecratio fit hora tertia. et bñ ſm̃ h. ⁊ L. cuius fuit gl. iſta. de hoc plene no. ex̃ d elec. φ ſicut. vbi idẽ dicitur.

o ¶ Exemplo. Quia Samuel inunxit Dauid et Saulem, Heliſeus Jehu in regem iſrael.

Samuel inunxit Dauid.